

CHAPTER – X

COMPARATIVE STUDY

Poetess Gaṅgādevī and Rāmabhadrāmbā have commenced their compositions by the description of the prosperous city Vijaynagar and Tanjore in the first two cantos. The *Mahākāvya Raghunātha-Abhyudaya* contains depiction of the trees, flowers and fruits grown on the bank of the river Kāverī flowing by the city Tanjore, similar description is found in the earlier *Mahākāvyas* like *Śisupālavadha* (I.33,34,35) in the description of the city Dvārakā, *Navasāhasāṅka-devacaritam* (I.17) in the description of the city Ujjainī, *Vikramāṅkadevacaritam* (II.1) while depicting the city Kalyāṇa and *Rājatarāṅgiṇī* (II.30,31) while describing the city Kashmir.

Just as in earlier *Mahākāvyas* various dynasties are described viz. *Ikṣvāku* in *Raghuvamśa*, *Paramāra* dynasty in *Navasāhasāṅkadevacaritam*, *Cālukya* dynasty in *Vikramāṅkadevacaritam*, *Cauhāṇa* dynasty in *Prthvīrājavijaya* and *Cauhāṇa* kings in *Hammīra-Mahākāvya*, similarly *Saṅgama* and *Tuluva* dynasties and the powerful kings thereof are highlighted in the *Mahākāvyas* *Madhurāvijayam* and *Raghunātha-Abhyudaya*. Moreover, *Khaṇḍakāvya Vaidyanātha-prāsāda-praśasti* depicts the *Guhilot* dynasty starting from Bāppā Rāvala to Saṅgrāmasimha (8th-18th century AD).

Just as in the earlier *Mahākāvyas* like *Raghuvamśa* (III.21), *Vikramāṅkadevacaritam* (III.1), *Prthvīrājavijaya* (VII.49; VIII.29) and *Hammīra-Mahākāvya* (IV.148), the *Nāmakarāṇa* ceremony is beautifully depicted, similarly, this *Samiskāra* as enjoined in *Manusmṛti* is briefly stated in *Mahākāvyas* *Madhurāvijayam* (II.34) and *Raghunātha-Abhyudaya* (VI.56).

In the *Mahākāvya Madhurāvijayam*, *Samiskāras* like *Purīsavana* (II.13), *Jātakarma* (II.33) and *Caulakarma* (III.1) are described by the poetess. While in the *Mahākāvya Raghunātha-Abhyudaya*, there is a reference to

the *Garbhādhāna saṃskāra* (VI.42) only.

Besides, the references to the coronation ceremony is found in earlier *Mahākāvyas* like *Vikramāñikadevacaritam* (III.59) and *Hammīra-Mahākāvya* (VIII.57), similarly in the *Mahākāvya Madhurāvijayam* (III.18) and *Raghunātha-Abhyudaya* (VII.35,36,40,41) we find reference to this ceremony.

These poetesses have followed the style of earlier poets in various ways, viz. in the description of the city, its location, its beauty, of the dynasty to which the king belongs, the coronation ceremony and the expedition (*Vijayayātrā*) of the prince.

As enjoined in the text of *Dharmaśāstra* like *Manusmṛti* (VII.38,221; VIII.15), some of the essential duties of a king are highlighted in the *Mahākāvya Madhurāvijayam* (II.47; III.36 and IX.42) and *Raghunātha-Abhyudaya* (III.4,51). Rightly therefore king Bukka, king Kampana and king Raghunātha who are valorous and royal rulers are depicted by poetess Gaṅgādevī and poetess Rāmabhadrāmbā respectively.

Poetess Gaṅgādevī has compared king Kampana and his city Vijaynagar with that of Indra and his city Amarāvatī. Similarly Rāmabhadrāmbā has compared king Raghunātha and his city Tanjore with that of Indra and his city Amarāvatī. The poetess Lakṣmī Rājñī has described in the *Khaṇḍakāvya Santānagopāla* the ten *Avatāras* (incarnations) of God Viṣṇu. The concept of *Avatāra* is beautifully described in the *Bhāgavatapurāṇa* and *Gītagovinda*. Moreover, *Khaṇḍakāvya Vaidyanātha-prāśāda-praśasti* composed by Devakumārikā also depicts the concept of *Dāna*. Scriptures like *Dānacandrikā*, *Dānakriyākaumudi*, *Caturavargacintāmaṇi* are composed by Divākara, Govindācārya and Hemādrī respectively. It is stated therein that the members of the royal family and the wealthy people should perform some philanthropic works like donations of gold, silver, elephants, horses, villages etc. to the learned Brahmins and poor people in the society. Accordingly,

Devakumārikā gave away the donations of elephants and small villages. She also performed *Tulādāna* weighing the daughter *Candrakumārikā* and the grand son with silver. Her brother Sultānasimha too performed the donation of silver coin and weighing donation (*Tulādāna*).

As described by the poetess in the third and fifth canto of the *Khaṇḍakāvya Vaidyanātha-prāsāda-praśasti*, king Saṅgrāmasimha gave various *Dānas* (gift) to the Brahmins in his kingdom. He is portrayed by the poetess giving various gifts such as that of villages, white horses, sesame, gold, elephant, chariot, silver coins, mountainous heaps of sesame, *Tulādāna*, gift of palanquin etc.

Dāna of village along with gold and horse is given to a Brahmin named Dinakara.

<i>Vaidyanātha-prāsāda-praśasti</i> काशीस्थोऽतितरां सुधीर्दिनकरस्तस्मै हिरण्याश्व- युग्रामं विप्रवराय यो नृपवरः संग्रामसिंहो ह्यदात् ॥३.४॥	<i>Dānakriyākaumudī</i> and <i>Dāna-candrikā</i> referring to <i>Viṣṇudharma-purāṇa</i> and <i>Kūrmapurāṇa</i> specify this type of donation. सुवर्णदानं गोदानं पृथिवीदानमेव च । एतत्प्रयच्छमानो वै सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥¹ <i>Dānacandrikā</i> referring to <i>Kūrma Purāṇa</i> कनकाश्व तिलनागा दासीरथ मही ग्रहाः । कन्याच कपिला घेनु महादानानि वै दश ॥²

King Saṅgrāmasimha gave a village along with white horses to a Brahmin named Puṇḍarika.

¹ Govindāchārya - *Dānakriyākaumudī*, page 51.

² Divākara's *Dānacandrikā*, page 82

वाज्ञपेयमुख्यज्ञणस्तिने पुण्डरीक इति नाम विस्तते । ग्राममेव सितवाजिसंयुतं चन्द्रपर्वणि समार्पयत् प्रभुः ॥३१.प्रा.प्र.-३.६॥	<i>Dānacandrikā</i> referring to <i>Kūrma Purāṇa</i> : कनकाश्च तिलनागा दासीरथ मही ग्रहाः । कन्याच कपिला घेनु महादानानि वै दश ॥

In the texts like *Dānacandrikā*, *Dānakriyākaumudī*, *Dāna Mayūkha* and *Catūrvargacintāmaṇi* we find the reference to the donation of white horses¹.

King Saṅgrāmasimha gave *Tulādānas* to a Brahmin named Devarāma and also donated palanquin to him.

अथो महादेवपरैकचित्तो देवाभिरामो भुवि देवरामः । द्विजाग्रणीः पुण्यबलस्तदानीं तुलातिरुद्रौ विधिना क्रपीष्ट ॥३२.द्वयनाथ प्रा.प्र.-३.९॥ द्विजाय सत्पात्रवराय देवरामाय तस्मै नर वाह्यानम् । ग्रामं हनूमंतियनामभाजं संग्रामसिंहश्च समार्पयत् सः ॥३३.प्रा.प्र.-३.१०॥	It is quoted in <i>Dānacāndrikā</i> referring to <i>Viṣṇudharmottara-purāṇa</i>.² तुलादीनि च दानानि यो राजा कर्तुमुद्यतः । सर्वपापविनिर्मुक्तः सर्वलोकमवाप्नुयात् ॥ It is quoted in <i>Dānakriyākaumudī</i> referring to <i>Viṣṇudharmottara-purāṇa</i> about <i>Śivikādāna</i> (Palanquin) which is included in the chapter <i>Dolādāna</i>. शिविकायाः प्रदानेन वहिनष्टेमफलं लभेत्³

Moreover, as depicted by the poetess king Saṅgrāmasimha donated gold, elephant, chariot in order to please Lord Śiva :

¹ *Dānacāndrikā* page 85; *Dānakriyākaumudī*, page 84; *Dāna Mayukha*, page 153;
Caturvargacintāmaṇi, page 590

² *Dānacāndrikā*, page 52

³ *Dānakriyākaumudī*, page 66

हेमहस्तिरथदानमाहतो दीसिमानवनिपाकशासनः । बन्धुरोद्धुरसमिद्धसिन्धुरानेकलिङ्गशिवतुष्टयेऽददात् ॥३४॥	It is quoted in <i>Dānacandrikā</i> referring to <i>Kūrmapurāṇa</i> about the donation of gold, elephant and chariot : सुवर्णदानं गोदानं पृथिवीदानमेव च । एतत्प्रयच्छामानो वै सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ दद्याङ्गजपुराणोक्त मूल्यं पञ्चशतानि वा । वित्तानुसारा तत्रापि कनिष्ठोत्तममध्यमे ॥ रथं चतुर्बलीवर्द्दे रुढं धान्यावृतं तथा । वित्तानुसारात्सर्वैश्च रथोपकरणैर्युतं ॥¹

The appropriate names and the valorous deeds of these *Rāṇās* are depicted nicely by the poetess (I.11-39), similarly in the *Mahākāvya Rājapraśasti* and *Amarakāvya* composed by Ranchod Bhatt, the court poet of *Mahārāṇā* Rājasimha there is a depiction of the powerful personalities and valorous deeds of these *Rāṇās* belonging to the *Guhilot* dynasty.

Madhurāvijayam (c. 14 th century AD)	Raghuvamśam (c. 4 th century AD)
स्थृः शिवौ ॥१.२॥	वागर्थाविव परमेश्वरौ ॥१.१॥
यत्रावलान पुरन्धयः ॥१.६४॥	तौ स्नात भूताम् ॥७.२८॥
सत्स्वप्यन्येषु रहिणीम् ॥१.७४॥	भर्तापि गाच्च ॥१.३२॥
ऋमाज्जहङ्किः राज्ञी ॥२.९॥	शरीरसादा शर्वरी ॥३.१२॥
श्यामायमा चकार ॥२.११॥	दिवं मरुत्वा विलङ्घ्य सा ॥३.४॥
तामम्बु नन्दत् ॥२.१२॥	निधान ममन्यत ॥३.९॥
ततः प्रतीते मखानलेन ॥२.३३॥	स जातकर्म य बभौ ॥३.१८॥
आकम्प इत्यकार्षीत् ॥२.३४॥	श्रुतस्य रघुमात्मसंभवम् ॥३.२१॥
पशुपतिरिव तनूजैरभासीत् ॥२.४२॥	सुरगज चतुर्धिः ॥१०.८६॥
ततो अगात् ॥३.१॥	स समुद्रमाविशत् ॥३.२८॥
स नयन् इव मारुतः ॥४.३५॥	स सेनां भगीरथः ॥४.३२॥

¹ *Dānacandrikā*, page 51, 103, 108.

असुहदा	भुवनेष्विव ॥५.४॥	न तस्य. विवस्वतः ॥१७.४८॥
परिणतेक्षु	वधूभिरगायत ॥५.४८॥	इक्षुच्छाय. जगुर्यशः ॥४.२०॥
दलदयुगम	भृन्मदवारणान् ॥५.४९॥	सप्तच्छदक्षीर. बभूवुः ॥५.४८॥
विकचकुन्द	प्रमादजनम् ॥५.५४॥	उपचिता. मोक्षिकैः ॥९.४४॥
उपहरन्	पासितुमासदत् ॥५.६२॥	अथ समाववृते. विक्रमम् ॥९.२४॥
अथ	श्रमालसाभिः ॥६.६६॥	तस्मात्. भुजङ्गराजः ॥१६.७९॥
श्रुतिरस्त	एव धन्यः ॥८.१६॥	निशासु. शिवाभिः ॥१६.१२॥
		Kumārasaṁbhavam (c. 4 th century AD)
सुरलोकान्त	तुङ्गभद्रया ॥१.४४॥	परलोकविधौ. हि ते सखा ॥४.३८॥
विकलकच्छु	विभोरभूत ॥५.६१॥	स प्रजागरकषाय. प्रयामुखम् ॥८.८८॥
शशिमुखि	पङ्कजोपहार ॥६.१०॥	चन्द्रं गता. लक्ष्मीः ॥१.४३॥
विशदमधर	मयासीत् ॥६.६२॥	स प्रजागरकषाय. प्रयामुखम् ॥८.८८॥
प्रवसन.	त्विषमोषधीषु च ॥७.१५॥	पुनर्ग्रहीतुं. हरिणाङ्गनासु च ॥५.१३॥
		Abhijñāna Śākuntalam (c. 4 th century AD)
विकचपाट	भूयत ॥५.१६॥	सुभगसलिला. रमणीया ॥१.३॥
		Meghadūtam (c. 4 th century AD)
परिरभ्य	प्रवेणिकाम् ॥७.४३॥	आद्ये बद्धा. करेण ॥३.मेघ.२९॥
विकचकुन्द	प्रमदाजनम् ॥५.५४॥	तस्योत्सङ्गे. वृन्दम् ॥४.मेघ.६३॥
		Manusmṛti (c. 200 BC–100 AD)
अथास्य	सृष्टिः ॥२.१॥	ततः स्वयं. प्रादुरासीतमोनुदः ॥१.६॥
कस्तूरी	केलिपर्वतैः ॥१.४८॥	धन्वदुर्ग. वसेत्पुरम् ॥७.७०॥
स्नातस्ततो	मात्तहर्षः ॥२.२४॥	भूमावप्येक. स्वभावतः ॥९.३८॥
भवादशास्तु	विधातुमीशते ॥३.३६॥	वृद्धांश्च. रक्षोभिरपि पूज्यते ॥७.३८॥
अथ.	मुखीसखः ॥३.४७॥	भुक्त. कार्याणि चिन्तयेत् ॥७.२२१॥
बीरा:	तत्क्षणात् ॥४.६१॥	आहवेषु. यान्त्यपराङ्मुखाः ॥७.८९॥
अथ स	कुलम् ॥५.१॥	सर्वो. कल्पते ॥७.२२॥
हतावशिष्टानथ	कम्पभूपतिः ॥९.४२॥	धर्म एव. हतोऽवधीत् ॥८.१५॥
		Kāvyādarśa (later half of 7 th century AD)
प्रबन्धमीषन्मात्रोऽपि.	यथा ॥१.१८॥	तदल्पम. श्वित्रेणैकेन दुर्भगम् ॥१.७॥
		Sisupālvadha (c. 7 th century AD)
प्रायस्स्व	रामुखम् ॥४.४०॥	महीयसां. जलदमदाम्बुराजयः ॥१७.५७॥
वितेनिरे	चातुरीम् ॥४.४२॥	करेणुः. शमं ययौ ॥१९.३६॥
विहृति	मैत्रीम् ॥६.६४॥	आरूढः पतित. यन्त्रिरासुरापः ॥८.५४॥

	Kirātarjunīyam (c. 6 th century AD)
असुहदां भुवनेष्विव ॥५.४॥	महीभूतां वेहितं फलैः ॥१.२०॥
अजनयदव शङ्काम् ॥६.५॥	ध्वनियविवरेषु सारसानि ॥१०.४॥
विशदमधर मथासीत् ॥६.६२॥	विपत्रलेखा मण्डनम् ॥८.४०॥
	Naiśadhacaritam (c. 12 th century AD)
अहरह भुजाम् ॥५.८॥	अयं द्रिद्रो द्रिद्रितां नभः ॥१.१५॥
चरण बुपूरः ॥६.६०॥	स्वेन भाव संविभागिनीम् ॥१८.१११॥
कमलाक्षि कुतूहली ॥७.४०॥	इत्युक्तिशेषे मूकमुद्रा? ॥२२.५६॥
अनुदर्श वियोगिनीः ॥७.४९॥	प्रतिमासमसौ धैर्यतस्वकरैः ॥२.५८॥
	Kādambarī (c. 7 th century AD)
मुहुःप्रसर्प चोदितम् ॥३.२३॥	श्रावन्तोऽपि गरुन् ॥शुकनासोपदेशः ॥
मुहुस्त्व विजयश्रियम् ॥४.२७॥	अतिदूर त्रिभुवनम् ॥इन्द्रायुधवर्णनम् ॥
तततन्त्व थिनाथः ॥८.३॥	गगन पपात ॥प्रदोषसमयवर्णनम् ॥
	Bhartṛhari (c. 5 th century AD)
दानं समुत्सुकः ॥१.७०॥	श्रोत्रं श्रुतेनैव च चन्द्रनैन ॥१.५४॥
करपरिग्रह समरज्यत ॥५.६॥	राजन् दुधुक्षसि भूमिः ॥१.५८॥
Raghunātha-Abhyudaya (c. 17 th century AD)	Raghuvamśam (c. 4 th century AD)
निरीति प्रजानाम् ॥१.४६॥	प्रजानां जन्महेतवः ॥१.२४॥
परीक्ष्य वदन्ति ॥३.४॥	
परीक्ष्य वदन्ति ॥३.४॥	यथा प्रकृतिरञ्जनात् ॥४.१२॥
कान्ता यात्राश्रुतौ ॥३.५०॥	दिशः तादृशम् ॥३.१४॥
असूर्य कुमारम् ॥६.४९॥	उमावृषाङ्कौ तत्समौ ॥३.२३॥
	Sūryasatakam (c. 9 th century AD)
तपनोऽसि तत्त्वगौरवम् ॥४.१९॥	विस्तीर्ण वः ॥१७॥
अनिशत्वदीय विभावसौ तव ॥४.२३॥	दत्तानन्दा उत्पादयन्तु ॥९॥
तिलकं दिवाकर ॥४.२५॥	नाकौकः श्रेयसे वः ॥१०॥
	Navasāhasāṅkacaritam (c. 11 th century AD)
परिखा साम्यम् ॥२.१०॥	अस्ति पिशङ्गा ॥१.१७॥
रत्नपीठ प्रभावरैः ॥५.३७॥	हरेस्त्वमंशो मैथिलीशः ॥९.५८॥
	Vikramāṅkadevacaritam (c. 11 th century AD)
प्रतिबिम्ब नित्यम् ॥२.२८॥	चकार नभः ॥२.१॥
मनोहर जगत्याम् ॥३.१८॥	स कूर्म ॥३.५९॥

असूर्य	कुमारम् ॥६.४९॥	स विक्रमेण समाख्याम् ॥३.१॥
पुरन्धिकां	दीपैः ॥१.२२॥	गतोऽपि यामिनीपतिः ॥२.५॥
		Pr̥thvirājavijayam (c. 12 th century AD)
क्षिति	धन्यः ॥३.५१॥	इति रामराज्यसुख क्रमम् ॥९.३४॥
असूर्य	कुमारम् ॥६.४९॥	ज्येष्ठत्वं जन्मना ॥७.४९॥
पुरातनै	सधर्मदारः ॥६.५६॥	स्वप्रकर्ष महोत्सवम् ॥८.२९॥
		Madhurāvijayam (c. 14 th century AD)
बाल्योचिताभिः	भूताम् ॥६.५७॥	कल भूताम् ॥२.३९॥
असूर्य	कुमारम् ॥६.४९॥	अथ इन्द्रुमौलेः ॥२.१४॥
पुरातनै	सधर्मदारः ॥६.५६॥	आकम्पयिष्यत्य अकार्षीत् ॥२.३४॥
		Hammīramahākāvyam (c. 15 th century AD)
घनदान	प्रसादात् ॥२.२०॥	ततोऽभवत् चकार ॥२.२९॥
पुरातनैः	सधर्मदारः ॥६.५६॥	कृत्वा ददौ ॥४.१४५,१४८,१४९॥
अनन्तरं	व्यतन्वत् ॥७.३५,३६,४०,४१॥	पुरा बभूतुः ॥८.५७॥
		Rukmiṇīkalyāṇamahākāvya (c. 17 th century AD)
ततः	चन्द्रः ॥६.५॥	आसीद चेवभूपः ॥१.३४॥
	॥ ॥	अजायत् कास्ते ॥१.३७॥
	॥ ॥	मूर्त्यम्बिका नैति ॥१.४७॥
Vaidyanātha-prasāda-praśasti (c. 18 th century AD)		Bhagavadgītā (c. 400 BC–400 AD)
नृणामहं	विबन्धनेन ॥१.४२॥	उच्चैःश्रवसमश्वानां नराधिपम् ॥१०.२७॥
सेतुरेव	नमाम्यहम् ॥५.२०॥	नमः सर्वः ॥११.४०॥
		Raghuvamīśam (c. 4 th century AD)
शिवं	समर्चितम् ॥१.१॥	वागर्थाविव परमेश्वरौ ॥१.१॥
		Bhaṭṭikāvyam (c. 5 th century AD)
अथागमत्	इवाधिकश्रीः ॥३.८॥	वसूनि निरास्थत् ॥१.३॥
		Kirātarjunīyam (c. 6 th century AD)
“सदानुकूले”ति	मुख्ये ॥२.२१॥	स किंसखा सर्वसंपदः ॥

	Rājāntrāśasti (c. 17 th century AD)
गुञ्जदध्रमदध्रमर प्रयान्ति ॥१.२॥	दधदतलिकरे मंगलायः ॥१.६॥
अथाभवद् भजन्ते ॥१.१०॥	रानाविरुदलाभेन नृपाः ॥४.३३॥
रणे सार्थकतामवासम् ॥१.११॥	
यशकर्ण द्विष्टस्वपि ॥१.१४॥	
ततस्तु नागपाल पालयन् ॥१.१५॥	तस्य पुत्रो सुतोस्य तु ॥४.२॥
ततोऽभवत् तेन ॥१.१६॥	
तस्माद् खलु भङ्गमेव ॥१.१७॥	
तस्माद् यदीक्षिताः ॥१.१८॥	पृथ्वीमलः तत्सुतः ॥४.३॥
तत् सूनुरुग्यः बुभोज ॥१.१९॥	
तदङ्ग जन्मा बभाज ॥१.२०॥	
तस्मान्महीयान् भूमिः ॥१.२२॥	ज्येष्ठ सुतः मूर्ढगंगाप्रदर्शकः ॥४.७॥
ततोऽरिसिंह जगज्जनौधः ॥१.२३॥	
हमीर प्रजासु ॥१.२५॥	
लक्ष्य नरेन्द्रः ॥१.२६॥	क्षेत्रसिंह मोकलस्ततः ॥४.९॥
मकार इत्यभाणि ॥१.२७॥	
स मोकलः कुम्भकर्णम् ॥१.२८॥	स कुम्भकर्णः मस्तकात् ॥४.१३॥
स रायमलो कथित् ॥१.३०॥	कुम्भकर्णोथ कुम्भलमेरुकृत् ॥४.१४॥
पार्थिवात् विनिर्मितम् ॥१.३३॥	कुम्भकर्णोथ राज्यकृत् ॥४.१४॥
प्रतापसिंहोऽथ धरित्रियाम् ॥१.३४॥	तद्भाता सागरम् ॥४.१७॥
अशेष येषु चेले ॥१.३६॥	तथोदयपुरं युताय च ॥४.१८॥
तस्मादभूत् कर्णः ॥१.३७॥	प्रतापसिंहोऽथ मानिना ॥४.२१॥
ततो जगत्‌सिंह कल्पः ॥१.३७॥	राना वधूहतो ॥५.१॥
ततोऽभवद् राजसिंहः ॥१.३९॥	अथ ददौ ॥५.१०॥
संग्रामसिंह नृपः ॥२.२२॥	शते जगत्पतिः ॥५.१७॥
तुलां देवकुमारिकेयम् ॥४.२४॥	शते महीपतेः ॥५.२२॥
मुन्यङ्ग तदासीत् ॥२.२॥	राज्यप्राप्ते वातनोत् ॥५.३४॥
तदङ्ग जन्मा वरिष्ठः ॥१.४१॥	शते कृष्ण पक्षके ॥६.१॥
अथाभवद् भजन्ते ॥१.१०॥	प्रयागे रुप्यतुलागणम् ॥६.४४॥
दिनकरस्तु पङ्कजः ॥१.१३॥	शते कृष्णपक्षके ॥६.१॥
	द्वितीयादिवसे नरेश्वरः ॥६.२॥
	जयसिंहाभिधः कीर्तिचन्द्रवान् ॥६.६॥
	Amarakāvyam (c. 17 th century AD)
	रानाभिधानं कर्णरावलसंनिभः ॥१.३॥
	शते नृपः ॥१.१८॥

यशकर्ण	द्विशत्स्वापे ॥१.१४॥	सौलंकिपुत्री भूधवोऽभवत् ॥१.२०॥
ततस्तु	पालयन् ॥१.१५॥	राना सुवर्णगणदोऽभवत् ॥१.२१॥
ततोऽभवत्	तेन ॥१.१६॥	पंवारि व्यमोचयत् ॥१.२३॥
तस्मात्	खलुभङ्गमेव ॥१.१७॥	ततो चित्रकूटेश्वरोऽभवत् ॥१.२५॥
तस्माद्	यदीक्षिता ॥१.१८॥	सोलंकिनी सुतो ततः ॥१.२७॥
तत्सूनुरुग्यः	बुधोज ॥१.१९॥	पुरा चित्रकूटेश्वरोऽभवत् ॥६.२८॥
तदङ्गजन्मा	बभाज ॥१.२०॥	त्रयोदशे दधे बली ॥६.३२॥
हमीर	प्रजासु ॥१.२५॥	त्रयोदशे नृपोऽभवत् ॥६.३४॥
लक्ष्य	नरेन्द्रः ॥१.२६॥	शते हम्पीरसम्भवः ॥८.१॥
मकार	इत्यभाणि ॥१.२७॥	राज्यं वशे ॥८.२॥
स मोकलः	कुम्भकर्णः ॥१.२८॥	शते दधो ॥८.१६॥
स रायमलो	कथित् ॥१.३०॥	शते नृपः ॥८.१७॥
तदङ्गजन्मा	रसाभराद् यः ॥१.३१॥	सांखुली जातकर्मत्वम् ॥८.३७॥
पार्थिवात्	विनिर्मितम् ॥१.३३॥	श्रीकुम्भकर्ण व्यधात् ॥८.३८॥
प्रतापसिंहोऽथ	धरित्रियाम् ॥१.३४॥	कालावंशीय वल्लभः ॥१३.२॥
अशेष	येषु चेले ॥१.३६॥	शते शक्रसन्त्रिभः ॥१३.३॥
तस्मादभूत्	कर्णः ॥१.३७॥	वर्षे चाष्टादशशरन्तिः ॥१४.१॥
ततो जगत्सिंह	कल्पः ॥१.३७॥	सुलतानादि ततान सः ॥१४.२॥
ततोऽभवद्	राजसिंहः ॥१.३९॥	प्रतापसिंहः नरेन्द्रः ॥१६.२॥
संग्रामसिंहः	नृपः ॥२.२२॥	गते शते तनयोऽभवत् ॥१८.१॥
तुलां चतुर्थीमपि	विभाति ॥५.११॥	प्रतापसिंहादमरसिंह चक्रयुक् ॥१८.२॥
Santāna Gopāla Kāvya (c. 19 th century AD)		Bhāgavata Purāṇa (c. 600 AD) ¹
कृष्णादिभिश्च	शृगालः ॥१.१९॥	तत्कथं वयम् ॥१०.८९.३२॥
कृष्णोऽहमस्मि	शङ्खम् ॥१.२१॥	नाहं वै धनुः ॥१०.८९.३३॥
आश्वस्यतां	पार्थः ॥१.२६॥	एवं निशामयम् ॥१०.८९.३५॥
निःशङ्खमेव	दिनान्यनैषीत् ॥१.२७॥	न्यरुणत् शरपञ्चरम् ॥१०.८९.३८॥
काले तु	तस्थौ ॥१.२८॥	

¹ Hazra R. C. — Puranic Records on Hindu Rites and Customs, Delhi, page 55

गा डीव कथ्यतेऽसौ ॥१.३२॥	धिगर्जुनं दुर्मति ॥१०.८९.४२॥
त्यज वासुदेवः ॥१.४३॥	दरशये स्थापयिष्यन्ति ॥१०.८९.४६॥
फणीन्द्र दीयितायम् ॥२.९॥	ततः शोभितम् ॥१०.८९.५३॥
ललाट शोभम् ॥२.१०॥	तस्मिन् जिह्वम् ॥१०.८९.५४॥
मृदु मालम् ॥२.११॥	ददर्श क्षणम् ॥१०.८९.५५॥
पीताम्बरा महान्धकारम् ॥२.१३॥	महामणि वृतम् ॥१०.८९.५६॥
दशमनन्दन चाऽनयम् ॥३.४॥	इत्यादिष्टै द्वारकान् ॥१०.८९.६१॥
दिवि भुवा पुरा ॥३.१७॥	ज्ञात्वा हरिरीश्वरः ॥८.२४.९॥
सपदि बालकाः ॥३.२७॥	तस्मिन् पिबत् ॥१०.६.१०॥
मख भूरुहा ॥३.२८॥	एवमुक्त्वा अर्जुनौ ॥१०.१०.२३॥
निखिल रुषाकुला ॥३.२९॥	तं मत्वा यथा ॥१०.९.१४॥
सकल गोप विस्मयम् ॥३.३०॥	यावन्तौ उत्थिताः ॥१०.१३.४१॥
स्वविष चातुरीम् ॥३.३१॥	यद् नाग ॥१०.१६.२८॥
रुषित वासव यः ॥३.३३॥	इत्यु बालकः ॥१०.२५.(१८,१९)॥
	Kumārasambhavam (c. 4 th century AD)
नमो नमस्ते महीरुहाय ॥२.१६॥	नमस्तिमूर्तये भेदमुपेयुषे ॥२.४॥
नमोऽद्वितीयाय वपुर्धराय ॥२.१७॥	तिसूभि गतः ॥२.६॥
नमोऽद्वितीयाय वपुर्धराय ॥२.१७॥	जगद्योनिरयोनि निरीश्वरः ॥२.९॥
यस्मादिदं वै भवाय ॥२.२०॥	Gītagovinda (c. 11 th century AD)
दिवि भुवा पुरा ॥३.१७॥	प्रलय हरे ॥१.१॥
प्रमथिते उपास्महे ॥३.१८॥	क्षितिरति हरे ॥१.२॥
शरणमस्तु रिपुः ॥३.१९॥	वसति हरे ॥१.३॥
दितिसुतं हृदि ॥३.२०॥	तव करकमल हरे ॥१.४॥
तमहमिन्द्र मुदा ॥३.२१॥	छलयसि हरे ॥१.५॥
हृदि कृताः ॥३.२२॥	क्षत्रिय हरे ॥१.६॥
सुर तापहा ॥३.२३॥	वितरसि हरे ॥१.७॥
सित अधमुल्वणम् ॥३.२४॥	वहसि हरे ॥१.८॥
कलियुगे वहत् ॥३.२५॥	म्लेच्छ हरे ॥१.१०॥

Vanmala Bhavalkar has written two ballets namely Rāmanaganamanam and Pārvatī-Parameśvarīyam.

Ballet is a form of a dance with unique traditions, techniques, methods of training and a style of movement that distinguish it from all other theatrical dance forms. The word “ballet” refers not only to a technique or style of movement but also to a company of ballet dancers and to the complete ballet production. The ballet production hopefully a work of art is traditionally defined as a synthesis of four arts – dancing, drama, music and decor.

Earlier S. B. Velankar (22nd June 1915) has written a number of ballets namely Kālindī, Kailāsakampaḥ, Svātantrya-lakṣmīḥ, Hutātmā Dadhīci, Rājñī Durgāvatī, Meghadūtottaram, Svātantryacintā, Śrī Lokamānya Smṛti etc. Moreover, S. B. Varnekar (31st July 1918) has also written Śrī Rāma Saṅgītikā and Śrī Kṛṣṇa Saṅgītikā. Similar verses of Śrī Rāma Saṅgītikā and Rāmanaganamanam are as follows :

Sri Rāma Sangītikā	Rāmanaganamanam
Mantharā says : जहि निद्रां घोरतराम् । जागरिता भव सुतराम् । मानय मां सुहितपराम् । अन्यथा तु विमुषिताऽसि भरतजननि ॥२॥	Mantharā says : कथं तवार्ति सहे वराकी विषमग्निर्वा, रञ्जुः शरणम् । मोहान्थे जागृहि त्राहि मां चिन्तय यावत्समयमुपायम् ॥३॥
Daśaratha says : कैकेयि! त्यज रोषम् । भज भज सखि सन्तोषम् । सखि विमानिताऽसि कथा । वनितयाऽविनीततया । वद वद मा भव जोषम् ।	Daśaratha says : किमिव दयिते रोषो हि समाश्वसिहि प्रिये वससि हृदये त्वं सर्वस्वं वृथा मयि कुप्यसि । कथय हृदि का वाञ्छा कैवर्वा कृतं तव विप्रियं भुवि किमपि नादेयं प्राणैः शपे वद कांक्षितम् ॥
Kaikeyī says : भवतु स भरतो ममैवात्मजः । कोसलदेशे नृप युवराजः । द्वितीयमेनं प्रतिश्रुतं मे, देहि वरम् ॥४॥	Kaikeyī says : श्रुणु राजन् वरं याचे प्रथमं मे मनोगतम् । भरतो भजतामद्य यौवराज्यमकण्टकम् ॥ वने वसतु रामस्तु वर्षणि नव पञ्च च । द्वितीयोऽस्तु वरोऽयं मे देवाः सर्वेऽन्न साक्षिणः ॥

Daśaratha says :	Daśaratha says :
हा हा किमु जीवितेन । रामचन्द्रविरहितेन ॥	त्यजेयं जीवितं किन्तु न त्यक्ष्यामि प्रियं सुतम् ॥

Parikṣita Sharma (10 Aug. 1930) is another author who has written a ballet called “*Akṣaya Gīta Rāmāyaṇa*. similar verses of *Akṣaya Gīta Rāmāyaṇa* and *Rāmavanagamanam* are as follows :

Akṣaya Gīta Rāmāyaṇa	Rāmavanagamanam
गत्वा भवती दशरथनृपतिम् । वृणीष्व तूर्णं वरौ च सुमतिम् ॥	किं न स्मरसि कैकेयि वृद्धो राजा वशे तव । तेन तुष्टेन दत्तौ ते वरौ द्वौ च पुरा शुभे ॥२॥
कैका राज्ञी चपलं गत्वा । नृपतिं याचे वरौ च नत्वा ॥	शृणु राजन् वरं याचे प्रथमं मे मनोगतम् । भरतो भजतामद्य यौवराज्यमकण्टकम् ॥
रघुरामः वनवासी भयात् । पट्टाभिषिक्तः भरतः भूयात् ॥	
चतुर्दशाब्दान् वनवासेन । यापय कालं मौनिव्रतेन ॥	वने वसतु रामस्तु वर्षाणि नव पञ्च च । द्वितीयोऽस्तु वरोऽयं मे देवाः सर्वेऽत्र साक्षिणः ॥

*-**